

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അരൺയകാണ്യേ

॥ അഷ്ടഷഷ്ടിതമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ അഷ്ടാഷ്ടാഷ്ടിതമഃ സർഗഃ ॥

ജടായുഷാ പ്രാണാനാം പരിത്യാഗഃ ശ്രീരാമകർതൃകസ്തസ്യ
ദാഹസംസ്കാരശ്ച

രാമഃ പ്രേക്ഷ്യ തു തം ഗൃധ്രം
ഭൂവി രൗദ്രേണ പാതിതം ।
സൗമിത്രിം മിത്രസമ്പന്ന -
മിദം വചനമബ്രവീത് ॥ 3.68.1 ॥

മമായം നൂനമർഥേഷു
യതമാനോ വിഹംഗമഃ ।
രാക്ഷസേന ഹതഃ സംഖ്യേ
പ്രാണാംസ്ത്യജതി മത്കൃതേ ॥ 3.68.2 ॥

അതിഖിന്നഃ ശരീരേസ്ഥിൻ
പ്രാണോ ലക്ഷ്മണ വിദ്യതേ ।
തഥാ സ്വരവിഹീനോഽയം
വിക്ലവം സമുദീക്ഷതേ ॥ 3.68.3 ॥

ജടായോ യദി ശക്തനോഷി
വാക്യം വ്യാഹരിതും പുനഃ ।

സീതാമാഖ്യാഹി ഭദ്രം തേ
വധമാഖ്യാഹി ചാത്മനഃ || 3.68.4 ||

കിന്നിമിത്തോ ജഹാരാർയാം
രാവണസ്തസ്യ കിം മയാ |
അപരാധം തു യം ദൃഷ്ട്വാ
രാവണേന ഹൃതാ പ്രിയാ || 3.68.5 ||

കഥം തച്ചന്ദ്രസങ്കാശം
മുഖമാസീൻമനോഹരം |
സീതയാ കാനി ചോക്താനി
തസ്മിൻ കാലേ ദ്വിജോത്തമ || 3.68.6 ||

കഥംവീര്യഃ കഥംരൂപഃ
കിങ്കർമാ സ ച രാക്ഷസഃ |
ക്വ ചാസ്യ ഭവനം താത
ബ്രൂഹി മേ പരിപൃച്ഛതഃ || 3.68.7 ||

തമുദ്വീക്ഷ്യ സ ധർമാത്മാ
വിലപന്തമനാമവത് |
വാചാ വിക്ലവയാ രാമ -
മിദം വചനമബ്രവീത് || 3.68.8 ||

സാ ഹൃതാ രാക്ഷസേന്ദ്രേണ
രാവണേന ദുരാത്മനാ |
മായാമാസ്ഥായ വിപുലാം
വാതദുർദിനസങ്കുലാം || 3.68.9 ||

പരിക്ലാന്തസ്യ മേ താത
പക്ഷൗ ഛരിത്ത്വാ നിശാചരഃ |

സീതാമാദായ വൈദേഹീം
പ്രയാതോ ദക്ഷിണാമുഖഃ || 3.68.10 ||

ഉപരുധന്തി മേ പ്രാണാ
ദൃഷ്ടിർഭ്രമതി രാഘവ |
പശ്യാമി വൃക്ഷാൻ സൗവർണാ -
നുശീരകൃതമൂർധജാൻ || 3.68.11 ||

യേന യാതി മുഹൂർത്തേന
സീതാമാദായ രാവണം |
വിപ്രണഷ്ടം ധനം ക്ഷിപ്രം
തത്ത്വമീ പ്രതിപദ്യതേ || 3.68.12 ||

വിനോ നാമ മുഹൂർത്തോഽസൗ
ന ച കാകുത്സ്ഥ സോഽബുധത് |
ത്വത്പ്രിയാം ജാനകീം ഹത്യാ
രാവണോ രാക്ഷസേശ്വരഃ |
ത്വഷവദ് ബന്ധിശം ഗൃഹ്യ
ക്ഷിപ്രമേവ വിനശ്യതി || 3.68.13 ||

ന ച ത്വയാ വ്യഥാ കാർയാ
ജനകസ്യ സുതാം പ്രതി |
വൈദേഹ്യാ രംസ്യസേ ക്ഷിപ്രം
ഹത്യാ തം രണമൂർധനി || 3.68.14 ||

അസമ്മുഖസ്യ ഗൃധസ്യ
രാമം പ്രത്യനുഭാഷതഃ |
ആസ്മാത് സുസ്രാവ രൂധിരം
മ്രിയമാണസ്യ സാമിഷം || 3.68.15 ||

പുത്രോ വിശ്രവസഃ സാക്ഷാദ്
 ഭ്രാതാ വൈശ്രവണസ്യ ച |
 ഇത്യുക്ത്വാ ദുർലഭാൻ പ്രാണാൻ
 മുഥോച പതഗേശ്വരഃ || 3.68.16 ||

ബ്രൂഹി ബ്രൂഹീതി രാമസ്യ
 ബ്രൂവാണസ്യ കൃതാഞ്ജലേഃ |
 ത്യക്ത്വാ ശരീരം ഗൃധ്രസ്യ
 പ്രാണാ ജഗ്മൂർവിഹായസം || 3.68.17 ||

സ നിക്ഷിപ്യ ശിരൗ ഭൂമൗ
 പ്രസാർയ ചരണൗ തഥാ |
 വിക്ഷിപ്യ ച ശരീരം സ്വം
 പപാത ധരണീതലേ || 3.68.18 ||

തം ഗൃധ്രം പ്രേക്ഷ്യ താമ്രാക്ഷം
 ഗതാസുമചലോപമം |
 രാമഃ സുബഹുഭിർദുഃഖൈ -
 ര്ഭീനഃ സൗമിത്രിമബ്രവീത് || 3.68.19 ||

ബഹൂനി രക്ഷസാം വാസേ
 വർഷാണി വസതാ സുഖം |
 അനേന ദണ്ഡകാരൺയേ
 വിശീർണ്ണമിഹ പക്ഷിണാ || 3.68.20 ||

അനേകവാർഷികോ യസ്തു
 ചിരകാലസമുത്ഥിതഃ |
 സോഽയമദ്യ ഹതഃ ശേതേ
 കാലോ ഹി ദുരതിക്രമഃ || 3.68.21 ||

പശ്യ ലക്ഷ്മണ ഗൃധ്രായ -
 മുപകാരി ഹതശ്ച മേ |
 സീതാമഭ്യവപന്നോ ഹി
 രാവണേന ബലീയസാ || 3.68.22 ||

ഗൃധ്രരാജ്യം പരിത്യജ്യ
 പിത്യപൈതാമഹം മഹത് |
 മമ ഹേതോരയം പ്രാണാൻ
 മുമോച പതഗേശ്വരഃ || 3.68.23 ||

സർവത്ര ഖലു ദൃശ്യന്തേ
 സാധവോ ധർമചാരിണഃ |
 ശൂരാഃ ശരൺയാഃ സൗമിത്രേ
 തിര്യഗ്യാനിഗതേഷ്ചപി || 3.68.24 ||

സീതാഹരണജം ദുഃഖം
 ന മേ സൗമ്യ തമാഗതം |
 യഥാ വിനാശോ ഗൃധ്രസ്യ
 മത്കൃതേ ച പരന്തപ || 3.68.25 ||

രാജാ ദശരഥഃ ശ്രീമാൻ
 യഥാ മമ മഹായശാഃ |
 പൂജനീയശ്ച മാന്യശ്ച
 തമായം പതഗേശ്വരഃ || 3.68.26 ||

സൗമിത്രേ ഹര കാഷ്ഠാനി
 നിർമമിഷ്യാമി പാവകം |
 ഗൃധ്രരാജം ദിധക്ഷ്യാമി
 മത്കൃതേ നിധനം ഗതം || 3.68.27 ||

നാമം പതഗലോകസ്യ
 ചിതിമാരോപയാമൃഹം |
 ഇമം ധക്ഷ്യാമി സൗമിത്രേ
 ഹതം രൗദ്രേണ രക്ഷസാ || 3.68.28 ||

യാ ഗതിര്യജ്ഞശീലാനാ -
 മാഹിതാഗേശ്വ യാ ഗതിഃ |
 അപരാവർതിനാം യാ ച
 യാ ച ഭൂമിപ്രദായിനാം || 3.68.29 ||

മയാ ത്വം സമനുജ്ഞാതോ
 ഗച്ഛ ലോകാനനുത്തമാൻ |
 ഗൃധ്രരാജ മഹാസത്ത്വ
 സംസ്കൃതശ്ച മയാ വ്രജ || 3.68.30 ||

ഏവമുക്ത്വാ ചിതാം ദീപ്താ -
 മാരോപ്യ പതഗേശ്വരം |
 ദദാഹ രാമോ ധർമാത്മാ
 സ്വബന്ധുമിവ ദുഃഖിതഃ || 3.68.31 ||

രാമോഽഥ സഹസൗമിത്രി -
 ര്വനം ഗത്വാ സ വീര്യവാൻ |
 സ്ഥൂലാൻ ഹത്വാ മഹാരോഹീ -
 നനുതസ്താര തം ദ്വിജം || 3.68.32 ||

രോഹിമാംസാനി ചോദ്ധ്യത്യ
 പേശീകൃത്വാ മഹായശാഃ |
 ശകുനായ ദദൗ രാമോ
 രമ്യേ ഹരിതശാദൃലേ || 3.68.33 ||

യത് തത് പ്രേതസ്യ മർത്യസ്യ
 കഥയന്തി ദ്വിജാതയഃ |
 തത് സ്വർഗഗമനം പിത്ര്യം
 തസ്യ രാമോ ജ്ജാപ ഹ || 3.68.34 ||

തതോ ഗോദാവരീം ഗത്വാ
 നദീം നരവരാത്മജൗ |
 ഉദകം ചക്രതുസ്തസ്മൈ
 ഗൃധ്രരാജായ താവുഭൗ || 3.68.35 ||

ശാസ്ത്രദൃഷ്ടേന വിധിനാ
 ജലം ഗൃധ്രായ രാഘവൗ |
 സ്നാത്വാ തൗ ഗൃധ്രരാജായ
 ഉദകം ചക്രതുസ്തദാ || 3.68.36 ||

സ ഗൃധ്രരാജഃ കൃതവാൻ യശസ്കരം
 സുദുഷ്കരം കർമ്മ രണേ നിപാതിതഃ |
 മഹർഷികൽപേന ച സംസ്കൃതസ്തദാ
 ജഗാമ പുൺയാം ഗതിമാത്മനഃ ശുഭാം || 3.68.37 ||

കൃതോദകോ താവപി പക്ഷിസത്തമേ
 സ്ഥിരാം ച ബുദ്ധിം പ്രണിധായ ജഗ്മതുഃ |
 പ്രവേശ്യ സീതാധിഗമേ തതോ മനോ
 വനം സുരേന്ദ്രാവിവ വിഷ്ണുവാസവൗ || 3.68.38 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
 അരൺയകാണധ അഷ്ടഷഷ്ടിതമഃ സർഗഃ ||